หญ้าทะเล : คาร์บอนสีน้ำเงิน (Blue Carbon) แห่งท้องทะเล

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ชวนทำความรู้จักกับ หญ้าทะเล (Seagrass)

หญ้าทะเล เป็นพืชดอกที่ปรับตัวเติบโตอยู่ได้ในทะเล และสามารถเจริญได้ดีในบริเวณน้ำตื้นที่มีแสงแดดส่องถึง โครงสร้างของใบที่ซับซ้อนมีความสำคัญในด้านเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยแหล่งอนุบาลตัวอ่อนสัตว์น้ำ ตลอดจนเป็นแหล่งหากินของสัตว์ทะเลนานาชนิด และยังมีส่วนช่วยในการกรองและปรับปรุงคุณภาพน้ำ **ประโยชน์สำคัญของหญ้าทะเล** คือสามารถกักเก็บคาร์บอนได้มากกว่าปริมาณที่ป่าไม้เก็บกักได้ถึงสองเท่า สามารถกำจัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือ CO_2 ออกจากสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่ง CO_2 เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่งที่นักวิทยาศาสตร์ชี้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้อุณหภูมิในชั้นบรรยากาศของโลกสูงขึ้น

ชนิดพันธุ์ของหญ้าทะเล

ชนิดพันธุ์หญ้าทะเล

- ในน่านน้ำไทยพบหญ้าทะเล 13 ชนิด จากจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 60 ชนิดพันธุ์ที่พบทั่วโลก (Waycoott et al., 2004)
- ในฝั่ง**ทะเลอันดามัน**พบหญ้าทะเล 12 ชนิด ขาดเพียงชนิดเดียวคือ หญ้าตะคานน้ำเค็ม (Ruppiamaritima)
- ส่วนในฝั่ง**อ่าวไทย**พบหญ้าทั้งสิ้น 12 ชนิดเช่นกัน โดยไม่พบหญ้าเงาใบใหญ่ (Halophila major) (Tuntiprapas, et al., 2015)
- หญ้าทะเลสามารถแบ่งได้ตามลักษณะของใบเป็น2กลุ่ม กลุ่มที่มีใบแบนยาวหรือใบกลมยาว และกลุ่มที่มีใบแบนสั้นรูปรี

สถานภาพแหล่งหญ้าทะเล พ.ศ. 2563

- ในปี พ.ศ. 2564 รายงานพบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 99,325 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นแหล่งหญ้าทะเลของประเทศ (160,628 ไร่)
- แหล่งหญ้าทะเลโดยภาพรวมของประเทศไทย พบว่าแหล่งหญ้าทะเล มีสถานภาพ

สมบูรณ์ดี - ดีมาก ร้อยละ 28
สมบูรณ์ปานกลาง ร้อยละ 52
สมบูรณ์เล็กน้อย ร้อยละ 20

ภัยคุกคามต่อหญ้าทะเล

ระบบนิเวศหญ้าทะเลเป็นระบบนิเวศแรกๆที่ได้รับกระทบจากกิจกรรมต่างๆทั้งนี้การเสื่อมโทรมของแหล่งหญ้าทะเลนั้นเกิดได้ทั้งจากปัจจัยทางธรรมชาติและจากมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1) ภาวะโลกร้อน (Greenhouse effect) ส่งผลอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงมากกว่าภาวะปกติ มีผลต่อการเจริญเติบโต การออกดอกและเมล็ดของหญ้าทะเล (Short and Neckles,1999)

2) ภัยธรรมชาติ เหตุการณ์สึนามิได้ส่งผลกระทบต่อแนวหญ้าทะเลในฝั่งทะเล

3) การเดินเรือ และการสัญจรทางน้ำ ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแหล่งหญ้าทะเล ทำให้ใบหญ้าทะเลถูกตัดขาด หน้าดินถูกคุ้ย

4) การทำประมงบางประเภท เช่น คราดหอย เรืออวนลากขนาดเล็ก เรืออวนรุน เรืออวนทับตลิ่งขนาดใหญ่ ที่ทำการประมงในแหล่งหญ้าทะเล ค่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่แหล่งหญ้าทะเล

5) น้ำเสียตามชายฝั่งทะเล เช่น การทำเหมืองแร่ ท่าเทียบเรือ สะพานปลา โรงงานอุตสาหกรรม ชุมชนบ้านเรือน และการทำนากุ้ง ทำให้สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของหญ้าทะเล

ที่มาข้อมูล: 1.https://km.dmcr.go.th/ 2.https://thematter.co/science-tech/what-is-seagrass/176893
ที่มารูปภาพ:
รูปที่ 1: https://phuketaquarium.org/knowledge/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B9%80%E0%B8%A7%E0%B8%A8%E0%B8%AB%E0%B8%B0%E0%B9%89%E0%B8%82%E0%B8%97%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B9%B0%E0%B8%A5-seagrass-ecosystem/
รูปที่ 2:https://www.igreenstory.co/seagrass/ รูปที่ 3: https://km.dmcr.go.th/c_4/d_777 รูปที่ 4:https://mgronline.com/local/detail/9580000104527